

דף מקורות - פרשת ויצא – הלז האלוקי

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לד' כסליו תשע"ח א. בראשית כח – ויפגע במקום.. ויאמר אני ד' אלוקי אברהם אביך ואלוקי יצחק.. ויקרא את שם המקום ההוא בית א-ל ואולם לז שם העיר לראשנה.. רש"י – ויפגע במקום - ..הוא הר המוריה שנאמר בו וירא את המקום מרחוק.

ב. בראשית לא – 'לולי אלוקי אבי אלוקי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתי.. וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. רש"י - לא רצה לומר אלוקי יצחק, שאין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם, ואע"פ שאמר לו בצאתו מבאר שבע, אני ה' אלוקי אברהם אביך ואלוקי יצחק.. יעקב נתיירא.. אבן עזרא - יראת יצחק את השם היא הועילתני. וישבע יעקב.. וי"א זה הפחד רמז ליום העקידה. רמב"ן - ועל דרך האמת.. והוא מדת הדין של מעלה וממנו אמר הכתוב (הושע ג) אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלוקיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים, יאמר כי יבקשו הרחמים ומדת הדין שלמטה, ויביאו פחד יצחק אל השם ואל טובו הנזכרים. אוה"ק ג' מוסר הקודש צז.. – 'את ד' אלוקינו ודוד מלכנו נבקש, אל ד' ואל טובו נפחד, את האני שלנו נבקש, את עצמנו נבקש ונמצא.

ג. בראשית ל – 'ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולז וערמון ויפצל בהן פצלות לבנות.. זוהר חדש ויצא מו.. – 'לח מסטרא דמיא דאקרון חסד. ולז מסטרא דאש דאיכרי גבורה. וערמון מסטרא דגרמיה.. דהא יעקב חכימא הוה בערמימותא.

ד. ב"ר כח ג – 'אדריאנוס.. שאל את ר' יהושע בן חנניא.. מהיכן הקב"ה מציץ את האדם לע"ל, א"ל מלז של שדרה.. טחנו ברחים ולא נטחן, שרפו באש ולא נשרף, נתנו במים ולא נמחה, נתנו על הסדן והתחיל מכה עליו בפטיש נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא חסר כלום. שו"ע ש - 'לעולם יסדר אדם שלחנו במוצ"ש כדי ללוות את השבת.. מ"ב - ואמרו הקדמונים דאבר אחד יש באדם ונסכיו שמו וזה האבר נשאר קיים בקבר עד עת התחיה.. וזה האבר אינו נהנה משום אכילה כ"א מסעודת מלוה מלכה. שער הציון - וטעם לזה.. בא"ר, לפי שאבר זה לא קבל הנאה מעץ הדעת..

ה. בראשית מח.. - 'א-ל ש-די נראה אלי בלז בארץ כנען ויברך אותי.. הנני מפרך והרביתך.. ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריו.. ועתה שני בניך.. כראובן ושמעון יהיו לי. שופטים א - 'ויעלו בית יוסף.. בית אל.. ושם העיר לפני לז. ויראו.. איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד.. וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לז. רש"י.. - ולז אחד עומד ע"פ המערה ונכנסים דרך הלז למערה. סוטה מו - 'היא לז שצובעין בה תכלת, היא לז שבא סנחריב ולא בבללה, נבוכדנצר ולא החריבה, ואף מלאך המות אין לו רשות לעבור בה, אלא זקנים שבה בזמן שדעתן קצה עליהן יוצאין חוץ לחומה.. זוהר תרומה קנב.. - 'היב חיינן ליהוא אתר בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי..

ו. בראשית כד סה - 'ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו.. ב"ר ס - 'ר' חייא אמר ראתה אותו הדור ותוהא מפניו.. בראשית לז יט – 'ויאמרו.. הנה בעל החלמות הלזה בא. ילקו"ש שמואל ב' קמב - 'האב זוכה לבן בחמשה דברים בנוי ובכח בעושר בחכמה ובשנים, וכן אברהם ביצחק, בנוי מי האיש הלזה וכתוב ביוסף הנה בעל החלומות הלזה. יחזקאל לו' לה – 'ואמרו הארץ הלזו הנשמה היתה כגן עדן.. זכריה ב' ח – 'ויאמר אליו רוח דבר אל הנער הלז.. מלכים ב' ד' כה.. - 'ויאמר אל גיחזי נערו הנה השונמית הלז. דניאל ח' טז.. - 'ויקרא ויאמר גבריאל הבן להלז את המראה. רש"י - לשון חשיבות.. כל מקום שנא' הלז בעל צורה הוא ומכאן למדו באגדה יצחק נדמה לאביו.. שמואל א' יד – 'מעבר הלז. רש"י - כל הלז ולזה שבמקרא אינו לשון הזה אלא לשון דבר שכנגדו והוא מראהו באצבע..

ז. בראשית רבתי ויצא ל' לז - 'ד"א מה הלז הזה שבשדרה מציץ ממנו לעתיד לבא, כך.. עתידין ישראל להנצל ביום הדין ולחיות שנאמר כי אתה אבינו וגו' (ישעיה ס"ג). שבת פט - 'אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן, מאי דכתיב כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך. לע"ל יאמר לו הקב"ה לאברהם, בניך חטאו לי. אמר לפניו, רבש"ע ימחו על קדושת שמך. אימר ליה ליעקב.. אמר לפניו.. אמר לו ליצחק.. אמר לפניו, רבש"ע.. בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך? ועוד.. כמה שנותיו של אדם שבעים שנה.

דל עשרין דלא ענשת עלייהו.. דל עשרין וחמשה דלילותא.. דל תרתי סרי ופלגא, דצלווי ומיכל ודבית הכסא.. אם אתה סובל את כולם מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך. ואת"ל כולם עלי הא קריבית נפשי קמך. פתחו ואמרו אתה אבינו. אמר להם יצחק, עד שאתם מקלסין לי, קלסו להקב"ה..

ח. קובץ א' תרצט – 'והבור.. נקודת אמונתו, שהיא מעשה שמים, היא מאירה באור אלוקי, והיא סוד הקיום הנצחי של הנשמה, מכון נגד לוז שבשדרה שאין רקב וכל כליון שולט בו.. אוה"ק ג' מוסה"ק צד – 'מיוחד הוא יצחק מאחר העקדה, שחי בו רק רוחא דעלמא דאתי, ומתוך גודל הופעת האור העליון עליו, הוא הוא החותם את מחשבת הסליחה לעתיד לבא.. כי קיום העולם, ועוצם החסד המביא לסליחה גמורה, לקוח הוא דוקא מרוח העליון, המתנשא ממעל לעלמא הדין..

ט. עין איה שבת ט' קלז - 'ההכרה הפנימית במחשבתן של ישראל וסוד יצירתה העליונה של כנסת ישראל.. - שהוא חמדת כל העולמים, פאר כל ההויה, העומד למעלה למעלה מכל אפשרות של שינוי וירידה, תהפוכות וקלקולים - זהו רז עליון.. רק היחש המתגלה הוא מותנה עם תנאי המציאות המוגבלה.. שמדת הדין האיתנה.. המדה הראויה להיות הקו המחשבתי.. ואם החשבון המתגלה אומר, שכנס"י, בתור חטיבה מיוחדת.. לא באו המאורעות המעשיים לידי מדה זו, אז התכלית העליונה עלומה היא, ונשאר אור התשוקה של החסד העליון, הכולל את כל המעשים.. שהם כולם עכ"פ ראויים להמשכה של הויה חסדית.. מצד המזגתה של מדת המשפט, המתחשבת עם המציאות אחרי הגלותה, ראוי.. ולהעריך.. את הריוח המעשי של ישראל בעולם.. שם קמה - 'קלסו להקב"ה.. הכל הוא רק תולדה מזיו השלמות של מחשבת ישראל הקדומה, שהיא עצמותה של האומה, שהוא הוא אור העליון של הזיו האלוקי בכבודו ובעצמו..